

SVENSKT NÄRINGSLIV

Miljödepartementet

Vår referens/dnr:

62/2020

Er referens/dnr:

M2018/01322/R

2020-06-17

Remissvar skrivelser

Svenskt Näringsliv har tagit del av skrivelserna ”*Förslag till författningsändringar med allmänna regler för vissa verksamheter som behandlar avfall*” och ”*Förslag till allmänna regler för vissa verksamheter som hanterar avfall*” och lämnar våra synpunkter nedan.

Svenskt Näringsliv företräder drygt 60 000 små, medelstora och stora företag. Dessa är organiserade i 50 bransch- och arbetsgivarförbund. Förbunden utgör föreningen Svenskt Näringslivs medlemmar. Svenskt Näringslivs ställningstagande har utarbetats efter samråd med berörda branschförbund inom Svenskt Näringsliv.

Svenskt Näringslivs yttrande är övergripande och för mer detaljerade kommentarer hänvisar vi till de yttranden som getts i detta ärende från berörda medlemsorganisationer.

Sammanfattande kommentarer

De föreslagna allmänna reglerna följer inte regeringens uppdrag att förenkla regelverket, öka flexibiliteten och bidra till att öka återvinningen av icke-farligt avfall i Sverige. De föreslagna gränsvärdena motsvarar halter i material utan någon större föroreningshalt. Förslaget kommer att leda till att stora mängder av icke-farligt överskottsmaterial i Sverige kommer exkluderas av de allmänna reglerna. Förslagen löser inte heller det av EU utpekade problemet med oreglerade verksamheter. Mot den bakgrunden avstyrker Svenskt Näringsliv att förslagen genomförs i föreliggande form. Regelverket behöver omarbetas i grunden så att förbättrade förutsättningar för cirkulär ekonomi säkerställs.

Näringslivet arbetar på bred front för att gå mot cirkulära material- och produktflöden. För att återvinningen och återanvändningen av material ska kunna öka krävs ett regelverk som främjar detta.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Allmänna regler kan regelförenkla men orimliga krav löser inte uppgiften

Syftet med uppdraget var regelförenkling, ökad förutsägbarhet och resursbesparing. I grunden är SN positiva till allmänna regler förutsatt att de inte är alltför krångliga, och att de utgör ett rättssäkert och tydligt regelverk som främjar återvinning. Vår bedömning är dock att förslagen inte medför någon egentlig regelförenkling. Istället riskerar de att leda till en försämrad förutsägbarhet samt att ytterligare försämma förutsättningarna för återvinning. Alltför få verksamheter kommer att kunna använda de allmänna reglerna, föreslagna halter är för låga och kraven på undersökning är för omfattande och komplexa.

Det är en god avsikt att istället för anmälan/tillstånd sätta upp ett antal generella regler som ska uppfyllas för att kunna bedriva verksamhet. Detta kan omhänderta kravet från EU-kommissionen på att reglera u-verksamheter och även bidra till tidsvinster. Men om kraven blir alltför ambitiösa och kravnivåerna på oönskade ämnen för låga, så kommer dessa inte gå att använda och då blir U-verksamheter, för att inte förbi oregerade, anmälnings- eller tillståndspliktiga istället.

Identifierar behov av bred översyn men föreslår smal detaljerad förordning

Siffrorna för återvinning av material i anläggningssektorn i Sverige är låga och tillämpningen av regelverket för återvinning och återanvändning är ofta kritiserad, från verksamhetsutövare, upphandlare och myndigheter. Sverige behöver ett helhetsgrepp med ett tydligt syfte att främja cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket skriver att "de identifierat ett flertal problem och brister kopplade till masshanteringen i samhället", vilka bland annat anses leda till hämmad återvinning, onödiga transporter samt omotiverade kostnader. De bedömer att "det krävs en bred översyn av hur masshanteringen regleras idag för att komma till rätta med bristerna." Trots detta föreslås i remissen ett detaljerat regelverk med smal träffbild och att kraven ska införas som allmänna regler i en förordning. Förslagen innehåller detaljerade krav avseende avfallens kvalitet och provtagningsmetoder. Svenskt Näringsliv anser att förslagen vore mer lämpliga i föreskriftsform eftersom de kan revideras snabbare än om det ska ske genom regeringsbeslut.

Alltför restriktiva kravnivåer främjar inte cirkulär ekonomi

Att använda avfall som en resurs är resurseffektivt och mängden material som deponeras minskar. Kravnivåerna som föreslås för oönskade ämnen är lägre än både lagningsvärden och totalhalter som finns i Naturvårdsverkets Handbok för återvinning av avfall för anläggningsändamål, en handbok som i utvärderingen visade att det blivit svårare att återvinna material efter att handboken publicerats.

Om de nu föreslagna kravnivåerna införs kommer varken cirkulär ekonomi eller resurseffektiviteten att främjas eftersom få verksamheter kan tillämpa dessa regler och få material klarar samtliga kravnivåer. EU-kommissionens plan för Cirkulär ekonomi betonar vikten av att nyttja resurser så effektivt som möjligt och vår bedömning är att de allmänna reglerna försvårar snarare än underlättar övergången till en cirkulär ekonomi.

Tillämpningen i riskbedömning gör uppdraget omöjligt

Uppdraget anger att avfallshantering generellt ska ske utan ”fara för människors hälsa och utan att skada miljön”. Detta har Naturvårdsverket tolkat som att "Om avfallshanteringen leder till att mer förroreningar tillförs området än vad som finns i marken naturligt så krävs en prövning i det enskilda fallet." Det är alltså inte fråga om någon egentlig riskbedömning, utan enbart om främmande ämnen tillförs marken, oavsett om dessa utgör en risk eller inte. Denna tolkning innebär i praktiken att det i stort sett alltid krävs en prövning i det enskilda fallet och det allmänna regelverket tillför då ingen förenkling enligt det uttalade syftet med regeringsuppdraget. Gränsvärdena för halter i det material som ska återvinnas har satts så att de är lägre än naturliga bakgrundsvärden i opåverkad mark i stora delar av Sverige. Detta gör att det allmänna regelverket inte är tillämpligt i stora delar av landet.

Stärk möjligheterna för cirkulär ekonomi och regelförenkla med en balanserad riskbedömning

Sammantaget behöver regelverket ha en balanserad syn på riskbedömning och utformas i samarbete med näringslivet, särskilt med de verksamhetsutövare som omfattas av regelverket. Ett nytt uppdrag bör formuleras om en bred översyn om användning av avfall för anläggningsändamål med ett tydligt syfte att främja återvinning och återanvändning och därmed bidra till en cirkulär ekonomi. Uppdraget ska också betona att utgångspunkten för tillämpningen av EU-gemensamma avfallsdefinition ska vara att material lyfts från ett lägre till ett högre resursvärde i avfallshierarkin, och att material definieras som den resurs eller råvara det är snarare än att betraktas som avfall. Det är materialens egenskaper och funktion för det specifika användningsområdet som bör styra användningen – inte materialets ursprung.

Mvh

Jenny Svärd
Ansvarig Miljöpolicy